

Peter Zoehrer

Svoboda vyznání nefunguje na autopilota

International Religious Freedom Summit, Washington D.C.

Na summitu IRF ve Washingtonu zahájili středoevropští obhájci práv nové fórum, jehož cílem je bojovat proti institucionálním předsudkům a stigmatizaci ze strany médií.

Jedna zpráva se opakovala během celého zahájení Středoevropského fóra pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení: práva se sama neochrání. I v demokratických společnostech může být svoboda vyznání narušena administrativní zaujatostí, nerovnými zákony a senzacechtivými narativy. Nové fórum se snaží čelit těmto realitám v Rakousku, České republice, na Slovensku a v Maďarsku – prostřednictvím důkazů, dialogu a trvalého zapojení.

Dne 4. února 2026 byla v Kennedy Caucus Room v budově Russell Senate Office Building ve Washingtonu, D.C. zahájena nová regionální iniciativa na podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení (FoRB). **Středoevropské fórum pro FoRB** uspořádalo své úvodní zasedání v návaznosti na kulatý stůl o mezinárodní náboženské svobodě (**IRF Roundtable**) v rámci širšího summitu IRF, který svedl dohromady tvůrce politik, vědce a vedoucí představitelé občanské společnosti z celého světa.

Akce, kterou sponzorovala organizace **Human Rights Without Frontiers (HRWF)** a podpořil **sekretariát IRF**, přilákala více než 20 účastníků osobně a přes 50 online. Díky velkému zájmu se zasedání trvalo mnohem déle než plánovanou jednu hodinu.

Platforma zaměřená na regiony a založená na důkazech

Ve svém úvodním projevu předseda fóra **Hans Noot** popsal tuto iniciativu jako **regionálně zaměřenou platformu založenou na důkazech**, která se zabývá otázkami svobody náboženského vyznání a přesvědčení v Rakousku, České republice, Slovensku a Maďarsku. Fórum, které vychází z občanské společnosti a zapojení odborníků, není státem sponzorováno a není ovládáno žádnou konkrétní náboženskou nebo vyznavačskou komunitou.

Jeho účelem je **poskytovat spolehlivé analýzy a strukturovaný dialog**, které mohou sloužit jako podklad pro tvůrce politik napříč politickým spektrem. Fórum se schází čtyřikrát ročně v rotujícím formátu a jeho cílem je překlenout přetrvávající propast mezi mezinárodními závazky – v rámci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE, v angličtině zkratka OSCE), Evropské unie a Organizace spojených národů – a jejich uplatňování v praxi na národní úrovni.

Oficiální logo Středoevropského Fóra (Central European Forum for FoRB)

Dva zdroje diskriminace

Při představení prvního panelu **ředitel HRWF Willy Fautré** zdůraznil, že porušování svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení se neomezuje pouze na autoritářské režimy.

Upozornil na dva hlavní zdroje diskriminace v demokratických společnostech:

1. **Víceúrovňové státní systémy uznávání**, v nichž historická náboženství mají zvláštní výsady, zatímco ostatní zůstávají v nižších kategoriích nebo nejsou uznávána.

2. **Senzacionalismus médií**, který stigmatizuje menšinová náboženství a může mít pro věřící závažné sociální a profesní důsledky.

Zkreslené nebo senzacechtivé zpravodajství, jak poznamenal, vedlo ke ztrátě zaměstnání, rodinným konfliktům a sociálnímu ostrakismu, zejména u zranitelných věřících bez veřejné viditelnosti nebo zdrojů.

„Institucionalizované předsudky“

V souvislosti s rakouskou situací zdůraznil **výkonný ředitel FOREF Europe Peter Zoehrer** naléhavost nové iniciativy.

„Okamžik pro zahájení činnosti tohoto Středoevropského fóra pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení není jen vhodný – je naléhavý.“

Popsal vzorec, který se vyskytuje v celém regionu: nejde o otevřené represe, ale o **systematické omezování náboženské svobody** prostřednictvím byrokratických předsudků, kulturní zaujatosti a oficiální rétoriky.

Rakousko podle něj ilustruje tento problém. Od roku 1998 má tato země federálně financovaný Federální úřad pro „otázky sekt“ s ročním rozpočtem téměř 800 000 eur, a to navzdory kritice ze strany Rakouského účetního dvora kvůli nedostatečné transparentnosti a měřitelných výsledkům.

Rakousko také hostí přibližně 29 úřadů pro boj proti sektám v rámci vládního, náboženského a soukromého sektoru, což je v Evropě bezkonkurenční koncentrace.

„Štítky nahrazují důkazy, opakování nahrazuje argumenty. Nejedná se o neutrální informace, ale o institucionalizované předsudky.“

Zoehrer také uvedl regionální příklady, včetně odebrání právní subjektivity více než 200 náboženským komunitám v Maďarsku a mediálně podpořeného propuštění českého akademika po kontroverzi kolem jeho výzkumu menšinových náboženství.

Svou řeč uzavřel citací **Václava Havla**:

„Svoboda a demokracie zahrnují účast a tedy i odpovědnost nás všech.“

FoRB je pro všechny

Ačkoli se bývalý **zvláštní vyslanec EU pro FoRB a prezident FOREF Europe Dr. Ján Figel'** nemohl z zdravotních důvodů zúčastnit osobně, oslovil fórum prostřednictvím písemného poselství.

„Musíme si uvědomit a jasně sdělit, že FoRB je pro všechny – věřící i nevěřící.“

